

Městská sídla

- Různá kritéria pro **definici města**, v ČR je město stanoveno právně – město je ta obec, která má **městský úřad**

Dvě tváře současných velkoměst

- **Bohatá** – banky, úřady, luxusní hotely, divadla, zábava, ...
- **Chudá** – chatrče, chudinské čtvrti, špína, odpadky, smog, hluk, drogy, zločinnost, prostituce, ...

Urbanizace = růst podílu obyvatelstva žijícího ve městech

- nejvyšší podíl městského obyvatelstva (**míra urbanizace**) je v Evropě a Americe, nejnižší v Asii a Africe
- **Příliv lidí z venkova do měst je obrovský**, dnes žije ve městech více než polovina obyvatel světa, přitom na **počátku 20. století** žilo ve městech **10 % obyvatel**

Urbanizace ve vyspělých zemích

- **města ve vyspělých zemích populačně stagnují**
- lidé se začali **stěhovat do měst v pozdější fázi demografické revoluce**, kdy už nebyly tak vysoké přírůstky obyvatel, jako v současných rozvojových zemích
- bohatí odcházejí **bydlet na okraje měst**, kde je kvalitnější životní prostředí = **suburbanizace**

Urbanizace v rozvojových zemích

- města v **rozvojových zemích rostou obrovským tempem**, přírůstky nad 5 % ročně (*např. Lagos má 12x více obyvatel než Praha.*)
- Pro většinu rozvojových zemí je typické **převládající postavení hlavního města**
- obrovský růst počtu obyvatel měst je způsoben **stěhováním z venkova a vysokým přirozeným přírůstkem**
- **Masové stěhování** venkovského obyvatelstva do měst za vidinou **lepších životních podmínek** – obrovské přelidnění, problémy s bydlením, dopravou, znečištěným vzduchem
- Pro většinu přistěhovalců příchod do města neznamena zbohatnutí, jejich **životní úroveň se často ještě sníží**
- Rozšiřují se **chudinské čtvrti** (slumy, favely) na okrajích měst, lidé nemají příbytky, nemají žádnou zdravotní péči – **šíření chorob**, špatné životní podmínky (špína, bahno, prach...), **sociální problémy**, zločinnost, drogy, prostituce, žebráctví, ...

U větších měst často zastavěná plocha přesahuje **administrativní hranici města**, vznikají aglomerace, konurbace a megalopole.

Aglomerace

- tvoří ji **město spolu s okrajovými obcemi**, které s městem splývají
- vzniká **funkčním propojením** původního velkoměsta a sídel v jeho bezprostředním okolí

- nejrychleji rostoucí městské aglomerace jsou v Asii: např. Karáčí (Pákistán), Bombaj (Indie), Dillí (Indie), Jakarta (Indonésie), Dháka (Bangladéš)

Největší městské aglomerace v roce 1950:

- New York (10 mil.), Londýn (8,7 mil.), Tokio, Paříž

Deset největších městských aglomerací v roce 2000:

- Tokio (28 mil.), Bombaj (18 mil.), Sao Paulo (18 mil.), Šanghaj, New York, Mexico City, Peking, Jakarta, Lagos, Los Angeles

Konurbace

- rozsáhlé urbanizované území, kde dochází k **funkčnímu propojení většího počtu měst** a městských aglomerací (většinou několik měst stejné úrovně)
- např. Porúří (Essen, Dortmund, Duisburg, Düsseldorf), Randstadt Holland (Amsterdam, Rotterdam, Haag, Utrecht), Horní Slezsko

Megalopole

- **spojení více konurbací a aglomerací** v jeden rozsáhlý urbanizovaný celek, ale s určitým podílem volných ploch mezi nimi
- SV USA (Boston, New York, Filadelfie, Washington)
- města na ostrově Honšú v Japonsku (pás Tokio - Ósaka - Nagoja)

Struktura měst

- **Městské jádro** (city) – sídla firem, banky, divadla, hotely, administrativní budovy, ... většina evropských měst má dodnes zachované **historické jádro**, které bylo často ohraničeno **hradbami**
- **Průmyslové zóny** – průmyslová revoluce – začínají se stavět průmyslové závody – rušení hradeb
- **Zóny bydlení** – rostoucí průmysl potřebuje stále více pracovních sil – příchod lidí z venkova, staví se obytné čtvrti, panelová/cihlová sídliště, rodinné domky na předměstí
- **Dopravní zóny** – komunikace, nádraží, letiště
- později rozvoj sítě služeb, vznik **nákupních center, sportovních center, ...**
- V rozvojových zemích je město obklopeno **chudinskými čtvrtěmi**

Zázemí města = oblast vlivu města – lidé žijící v zázemí města využívají jeho služby

- nejčastěji se zázemí vymezuje podle vlivu dojížděky (**region dojížděky**)
- nemá ostrou hranici – liší se oblasti dojížděky do škol, zdravotnických zařízení, za kulturou, ...
- existuje vazba mezi velikostí města a velikostí zázemí, podle velikosti zázemí můžeme na území Česka vymezit:
 - **mikroregiony** (tvořeny zhruba nově vznikajícími „malými okresy“)
 - **mezoregiony** (kraje)
 - **makroregion** (Česko)

Práce s atlasem

1. K následujícím městským aglomeracím doplň odhadovaný roční přírůstek počtu obyvatel (mapa Život ve městech nebo na venkově?/Míra urbanizace):
 - a) Lima
 - b) Lagos.....
 - c) Paříž
 - d) Jakarta.....
 - e) Dháka.....
 - f) Bombaj.....
2. K následujícím regionům doplň míru urbanizace v roce 2000 (mapa Život ve městech nebo na venkově?/Urbanizace podle světadílů):

Region	Míra urbanizace (%)
Severní Amerika	
Latinská Amerika	
Evropa	
Asie	
Afrika	
Austrálie	

3. Uvedené státy seřaď podle míry urbanizace od nejvyšší po nejnížší (mapa Život ve městech nebo na venkově?/Míra urbanizace): Čína, Thajsko, Indonésie, Rusko, Spojené arabské emiráty, Írán.
.....

Práce s internetem

Nedostatek místa v centrech velkých měst na mnoha místech řeší stavbou výškových budov. Nejvyšší mrakodrapy světa dosahují výšek několika stovek metrů. Zjisti informace o v současnosti nejvyšší budově světa.

- a) Ve kterém státě se budova nachází?
- b) Ve kterém městě se nachází?
- c) Jak se budova jmenuje?.....
- c) Jak je budova vysoká?
- d) Kolik má budova nadzemních podlaží?